

ICOM üldkonverents „The Power of Museums“

Praha, Tšehhi, 21.-26.08.2022

Jelena Tšekulajeva, Kadri Rannala

Konverentsi teema, mida enda jaoks lõppkokkuvõttes mõtestasime ja tõlkisime kui “Muuseumi võim” (mitte jõud) oli jagatud neljaks alateemaks:

Eesmärk: muuseumid ja kodanikuühiskond

- Kultuuriasutuste roll kohalikes kogukondades
- Muuseumide ja kultuuriasutuste hoiak kodanikuühiskonna õiglase edendamise osas
- Neutraalsus võib olla ohtlik
- Muuseumi võtmeroll sotsiaalsete muutuste esilekutsujana

Peaesineja Margarita Reyes Suárez - 30. aastase staažiga antropoloog ja museoloog, kes on tegutsenud Colombias (viimane sõda kestis seal ametlikult kuni 2016) - pakkus ülevaadet sellest, kuidas koos kohaliku sõjast räsitud kogukonnaga õnnestus käivitada eesmärgipärast kohaliku pärandi hoidmist (eelkõige käsitöö ja pärimused), mis omakorda tekitas inimestes rohkem turvatunnet ja seeläbi vajadust ka kõige lihtsamate muuseumikeskuste loomiseks.

Paneeldiskussioonis käsitleti samuti muuseumide rolli mineviku sõjaohvritega ja täna kestva Ukraina sõjaga seotud kontekstis (War Childhood Museum, POLIN, Maidan Museum, remembering and peace education).

Jätkusuutlikkus: muuseumid ja vastupidavus

- Keskkonnaprobleemid - kliimamuutused, looduskatastroofid - milliseid meetmeid rakendatakse?
- Uued rahastamismudelid pärast COVID-19 pandeemiat
- Muuseumid kaasaegse ühiskonna jätkusuutlike mudelite loomises

Peaesinejaks oli muuseumivalkonnaga otseselt mitteseotud Hilda Flavia Nakabuye - Uganda kliima- ja keskkonnaõiguste aktivist, kes pani aluse Uganda liikumisele Fridays for Future - suurimale noorteliikumisele Aafrikas. Ta toetab ka suuremat soolist võrdsuslikkust ja rassilist mitmekesisust kliimamuutuste liikumises. Üks tema keskkonnaprobleeme on Ugandat naaberriikidega ühendava Victoria järve päästmine. Hilda kõnes jäi kõlama see, et muuseumid peavad võtma kliimamuutuste sõnumikandja rolli.

Paneeldiskussioonis jäid kõlama, et nii kogukonnal kui pärandihoidjal võib olla täiesti erinev vaatenurk sellest, mis päriselt toimub/toimus. Taas kutsuti üles mõtestama dekoloniseerimise protsessi, mis ei piirdu vaid museaalide tagastamisega ning hõlmab ka mõtteviisi muutust, mis eeldab Euroopa kui ajaloo keskpunkti nihutamist muudele geograafilistele aladele. Euroopa muuseumide esindaja ei olnud midagi põhjapanevat öelda Keenia ja Uganda esinejatele vastukaaluks. Teemaks tuli ka muuseumide finantseerimine - Euroopa ja Aafrika või Ladina Ameerika võimalusi ei anna võrrelda.

Visioon: muuseumid ja juhtkond

- Muuseumid peavad kiiresti kohandama oma tegevusi vastavalt enneolematutele probleemidele, st pikaajalised strateegiad ja tegevusplaanid ei pea paika.
- Muuseumi jätkusuutlikkuse ja ellujäämise küsimus
- Väljakutsed uute vajaduste täitmiseks: füüsilise ja digitaalse integreerimine, uute ärimudelite vajadus, muuseumide suurem seotus sotsiaalse rolliga jm.

Peetud kõnedest ja paneeldiskussioonist jäi kõige selgemalt kõlama Dr Antje Schmidt näide digitaalse strateegia übermõtestamisest: pandeemia ajal võeti ühendust nende sihtgruppide esindajatega, kes vajavad/kasutavad oma töös digilahendusi kõige enam. Neil saadi sisendit selle kohta, millised museaalid peaksid eelkõige olema digitaliseeritud. Muuseumi poolt tehtud jooksvalt tehtav töö koheselt leidis kasutamist ning seda kõige väiksemate kuludega. Nutikas lähenemine ja suhtlus sihtgrupiga võib asendada suuri raha kulutusi.

Vahendamine: muuseumid ja uued tehnoloogiad/digitaalsed tööriistad

- väärtuslik vahend digitaalsete näituste loomiseks
- publiku suurem kaasamine, kontakti säilitamine
- kogude kaitsmine ja säilitamine
- juurdepääsetavuse suurendamine

Peaesineja Seb Chan, Melbournis asuva ACMI direktor ja CEO, jagas kunstimuseumi muutumise edulugu multifunktsionaalseks platvormiks, mis eeldas iga osakonna tegevuste übermõtestamist ja struktureerimist.

Töötubadest avaldas kõige suuremat muljet Kanada esineja uuring koos praktilise tööriistakastiga, mis pakkus võimalust kasutada Tik-Toki õppevahendina. Uuringusse olid kaasatud noored, st Tik-Toki kasutajad.

CECA konverents

Kohtumine toimus Riiklik J.A. Comenius nimeline Pedagoogika Muuseumis ja Raamatukogus (Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského)

Comenius on eelkõige tuntud kui meil ja kogu maailmas kasutusel oleva koolihariduse aluse rajaja (klassid, vanusastmed, tunnid). Kõige huvitavam osa konverentsist olid kindlasti töötoad. Valisin teemaks publiku uuringuid - üks töötuba oli rohkem nagu kogemuste jagamine, mis pakus huvi, teisel olid koos neli CECA juhatuse liiget, kes kaardistasid CECA sisest olukorda ja jagasid infot akadeemilistest uuringutest, mis samuti keskenduvad publiku käitumisele muuseumis. Tihti juhtub, et ülikoolides töötatakse välja väga häid ja lihtsasti kasutatavaid tööriistu, kui need ei jõua muuseumihariduse töötajateni, kes kas jäätavad oskuste puudumise tõttu uuringut vahele või leiutavad jalgratast.